

67-72-P1/3
02.07.2018

Переклад з польської мови на українську

Печатка ВНЗ із надписом:

000001614

ВРОЦЛАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

ФАКУЛЬТЕТ АРХІТЕКТУРИ

Кафедра конструкцій та загального будівництва 20102

50-370 Вроцлав, Вибжеже Виспянського 27

тел. 1/320-62-55, факс 1/321-24-48

ПІН 296-000-58-51

(2)

Проф., докт. габ., інж. арх. Ельжбета Пшесмицька

Вроцлав, 25.05.2018

Вроцлавська політехніка

Факультет архітектури

Кафедра конструкцій та загального будівництва

ВІДГУК

на дисертацію Лукомської Зоряни “Містобудування Західної України епохи бароко (сер. XVII ст. – кін. XVIII ст.)”, подану на здобуття наукового ступеня доктора архітектури за спеціальністю 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури

Предмет дослідження

Робота присвячена важливим науковим теоретичним та практичним питанням, пов’язаним із містобудівними комплексами епохи бароко, їх збереженням як культурних цінностей та національної урбаністичної та історичної спадщини, а також способам їх захисту.

Загальна характеристика роботи

Дуже важливою особливістю рецензованої роботи є комплексний підхід до вирішення поставлених цілей. Автор обґрунтувала як теоретичні, так і практичні аспекти містобудування та архітектури на європейському та національному рівнях. Дослідження базується на широкому огляді літератури та на власних публікаціях. У зв’язку з цим вважаємо, що робота цілісна, відповідає зазначеній темі, а окреслені в ній проблеми розв’язані комплексно і всебічно.

Поетапний опис роботи та її тематична спрямованість

Дисертація складається зі вступу, п’яти розділів, висновків, списку літератури та ілюстративних додатків. У Вступі авторка окреслила і обґрунтувала значення поставлених проблем. Мета роботи: визначити передумови, сформулювати закономірності і особливості розвитку містобудування на території Західної України у барокову епоху (сер. XVII – кін. XVIII ст.) та розробити загальні положення до регенерації історичних міст і цінних містобудівних комплексів барокового періоду.

У першому розділі “Історіографічно-методологічні основи дослідження містобудування Західної України епохи бароко” автором, на основі проведеного аналізу українських та закордонних наукових праць щодо розвитку містобудування у період XVII – XVIII ст., були виявлені теоретичні основи і тлумачення поняття «бароко», що походять з

періоду ХХ ст. Було проаналізовано ступінь вивченості європейського мистецтва періоду бароко у світовому архітектурознавстві та мистецтвознавстві. Увесь обсяг використаної літератури, картографічних, іконографічних та описових матеріалів згруповано за тематичною ознакою та запропоновано їх класифікацію. У процесі дослідження було зібрано великий об'єм архівних містобудівних документів, що представляють об'єкти дослідження на всіх історичних етапах розвитку.

Також у цьому розділі сформовано каталог містобудівних об'єктів Західної України епохи бароко. Перелік об'єктів був виведений на підставі проведеного комплексного дослідження джерельної бази, історико-містобудівної ідентифікації та аналізу містобудівної і пам'яткоохоронної документації.

Відповідно до поставлених завдань сформовано поетапну методику дослідження, яка передбачає формування дослідницьких дій на трьох стадіях. Послідовно було здійснено формування джерельної бази, проведена історико-містобудівна ідентифікація об'єктів дослідження, оцінка рівня їх збереженості, проаналізовано вплив геополітичної ситуації в Європі у період XVII – XVIII ст. на розвиток містобудування в Західній Україні. Наступним кроком стало проведення комплексного аналізу процесу містобудування, його ідеології та розкриття закономірностей формування об'ємно-просторових структур містобудівних об'єктів та формування їх типології. Завершальним етапом запропонованої автором методики є представлення цінного містобудівного надбання Західної України барокового періоду у системі європейської спадщини та розроблення рекомендацій щодо регенерації та збереження.

У другому розділі "Передумови розвитку містобудування Західної України періоду сер. XVII ст. – кін. XVIII ст." автор аналізує вплив традицій європейського містобудування на формування західноукраїнської містобудівної культури періоду сер. XVII ст. – кін. XVIII ст., оскільки в цей час відбувались зміни по всій Європі, світоглядного, економічного, релігійного та наукового характеру, що надалі відобразилось у містобудівних процесах Західної України. Також у розділі розкрито головні чинники впливу на розвиток містобудівних процесів щодо західноукраїнських територій. Автор в своїй роботі розкриває питання впливу політичної ситуації на виникнення та закладення значної кількості приватних міст, замських резиденцій, укріплених фортець.

У дисертаційному дослідженні представлено об'єктно-типологічну структуру містобудування Західної України, до складу якої входять міста, оборонні фортифікаційні комплекси, замкові та замково-палацові комплекси, сакральні, монастирські ансамблі, садово-паркові об'єкти, феодальні двори. У представлених об'єктах автором ідентифіковано існуючу історичну цінну об'ємно-розпланувальну структуру міст та містобудівних комплексів періоду XVII – XVIII ст., які стали фундаментом для подальшого їх розвитку, а також визначено її втрачені елементи, на основі чого розроблено ряд графічно-аналітичних схем. Також у роботі підкреслено, що саме барокові риси міст, монастирських, замково-палацових комплексів сформували їхній неповторний образ, своєрідне середовище. Одним з елементів новизни цієї роботи стало виявлення автором низки об'єктів, що вперше зараховані до списку містобудівної спадщини барокового періоду.

Третій розділ "Еволюційні та новаторські ідеї у розплануванні міст Західної України" присвячений детальному дослідженню розвитку новозакладених та

реконструйованих міст барокового періоду на західноукраїнських теренах. У рамках дослідження автором проаналізовано зміни у функціональній програмі міста, з'ясовано, що, в зазначений період, розвиток нових міст та комплексів, утворення нових замських ансамблів відбувались згідно з тодішніми усталеними ідеологічними поглядами. Визначено, що формування містобудування відбувалося під впливом контрреформіських догм католицизму, принципів абсолютизму, а проникнення національних рис у архітектуру та містобудування відбувалось завдяки діяльності та філософським поглядам греко-католицького чернечого ордену Василіян. Також виокремлено загальні тенденції військової теорії у Європі, що були відображені у оборонному будівництві Західної України XVII – XVIII ст.

У дисертації визначено два головні напрямки розвитку міст – це закладення так званих нових міст та проведення реконструкцій, модернізацій, перебудов, розбудов існуючих в той період міст. Запропоновано класифікацію міст за характером їх розвитку у барокову добу.

Вагомою складовою наукової роботи є дослідження планувальних особливостей нових міст періоду XVII – XVIII ст., визначення складових елементів містобудівних структур та взаємозв'язків між ними. Результати отримані за рахунок детального опрацювання значної кількості історичних об'єктів Західної України.

Завершує розділ дослідження, присвячене найхарактернішим прикладам виконаних у барокову добу містобудівних реконструкцій на теренах Західної України. Автором виокремлено характерні для західноукраїнських міст урбаністичні підходи проведення трансформацій міст у згаданий період. Виконано ряд теоретичних схем історичного розпланування цих міст.

У четвертому розділі **“Засади функціонально-розпланувального і архітектурно-композиційного вирішення та класифікації містобудівних структур”** автором проведено аналіз композиційно-просторового укладу містобудівних структур, визначено характерні елементи та особливості об'ємно-композиційної структури міст та комплексів.

На основі комплексного дослідження розпланувальної та композиційної структури розроблено типологію міст та містобудівних утворень, що розкриває особливості містобудівної композиції, оборонної складової, резиденційних комплексів.

На основі комплексного аналізу еволюції досліджуваних міст встановлено головні етапи розвитку та охарактеризовано їх принципові особливості.

У п'ятому розділі **“Архітектурно-містобудівні комплекси бароко Західної України як об'єкти охорони та регенерації”** у результаті проведеної дослідницької роботи виконано авторські теоретичні реконструкції розпланувальних структур історичних міст Західної України, які демонструють етапи розвитку містобудування західноукраїнського регіону барокового періоду. Автором розкрито та структуровано складові збереженої історико-містобудівної спадщини Західної України барокового періоду. Виявлено нові цінні містобудівні об'єкти періоду, які займають значне місце серед архітектурно-містобудівної спадщини України та Європи. Для ряду історичних українських міст та комплексів виявлено Спільні риси із європейськими об'єктами, що дає можливість зачислити аналізовані комплекси до архітектурно-містобудівної спадщини Європи.

Значну увагу у дослідженні автор приділив пам'яткоохоронному аспекту. На основі вивчення європейського досвіду в роботі розроблено комплекс інноваційних методик ознакування, музеєфікації та експонування архітектурно-містобудівної спадщини барокового періоду. Запропонований підхід спрямований на охорону та збереження цінної містобудівної спадщини періоду XVII – XVIII ст.

Кожен розділ дисертації завершується висновками, у яких виокремлено головні результати всіх етапів роботи. Також подано загальні висновки дослідження.

Огляд джерел та літератури

Результати дослідження пройшли апробацію на 18 наукових міжнародних конференціях. Головні наукові результати опубліковані автором у 38 авторських працях, з них 8 у закордонних виданнях, 20 у фахових виданнях України.

Актуальність і наукове значення роботи

Найважливішими науковими досягненнями роботи є:

- створення комплексної системи захисту містобудівних комплексів та їх реконструкції (збереження та ревіталізації), що включає історичні, архітектурні та містобудівні аспекти;
- науковий аналіз існуючого стану в сфері містобудівної спадщини Західної України;
- оцінка стану та можливостей захисту урбаністичних комплексів епохи бароко;
- розробка основ методології урбаністичних досліджень,
- систематизація містобудівних комплексів барокового періоду на теренах Західної України.

Практичне значення отриманих результатів

Крім наукового значення, робота також має практичне, що полягає у створенні системи ефективної охорони містобудівних пам'яток в Україні. Це дозволяє систематизувати інформацію про стан культурної спадщини та створити єдиний реєстр стану збереженості цих об'єктів, а також укласти програму системних охоронних заходів.

Висновки

Докторська дисертація Лукомської Зоряни “Містобудування Західної України епохи бароко (сер. XVII ст. – кін. XVIII ст.)” присвячена важливим сучасним питанням, пов'язаним із захистом містобудівної спадщини епохи бароко на теренах Західної України.

Робота виконана на високому науково-теоретичному рівні, одержані автором у процесі дослідження результати характеризуються науковою новизною та мають теоретичну і практичну цінність. Робота характеризується всебічним підходом до аналізу проблематики, високим рівнем теоретичного та практичного значення. Базується на вітчизняних та зарубіжних дослідженнях. Наведені рішення задокументовані ґрунтовними матеріалами.

Результати дослідження, висновки і рекомендації є в достатній мірі обґрунтованими та достовірними. Робота заслуговує високої оцінки і подальшого розгляду.

Подана на рецензію робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до докторських дисертацій відповідно до “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її

автор – Лукомська Зоряна – заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора архітектури за спеціальністю 18.00.01 – теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури

Офіційний опонент
професор, доктор габілітований, інж.арх.,
керівник закладу конструкцій та
загального будівництва
архітектурного факультету
Вроцлавської політехніки

Посадова печатка із надписом:
Керівник закладу конструкцій
та загального будівництва
проф., докт.габ., інж. арх. Ельжбета Пшесмицька
/підпис/
Ельжбета Пшесмицька

Перекладач Лілія Парилляк
02.07.2018

LILIA PARYLAK
Tłumacz oficjalny języka polskiego
ukraińskiego
Dyplom BA 21253834
z dnia 30.06.2002